

Naslovnica knjige i nosač zvuka: Nedjeljko Karabaić, *Iz glazbene baštine otoka Krka i Istre*, priredila Marija Riman (2019.)

Nedjeljko Karabaić, *Iz glazbene baštine otoka Krka i Istre* (priredila Marija Riman, Ustanova „Ivan Matetić Ronjgov“, Viškovo, 2019.)

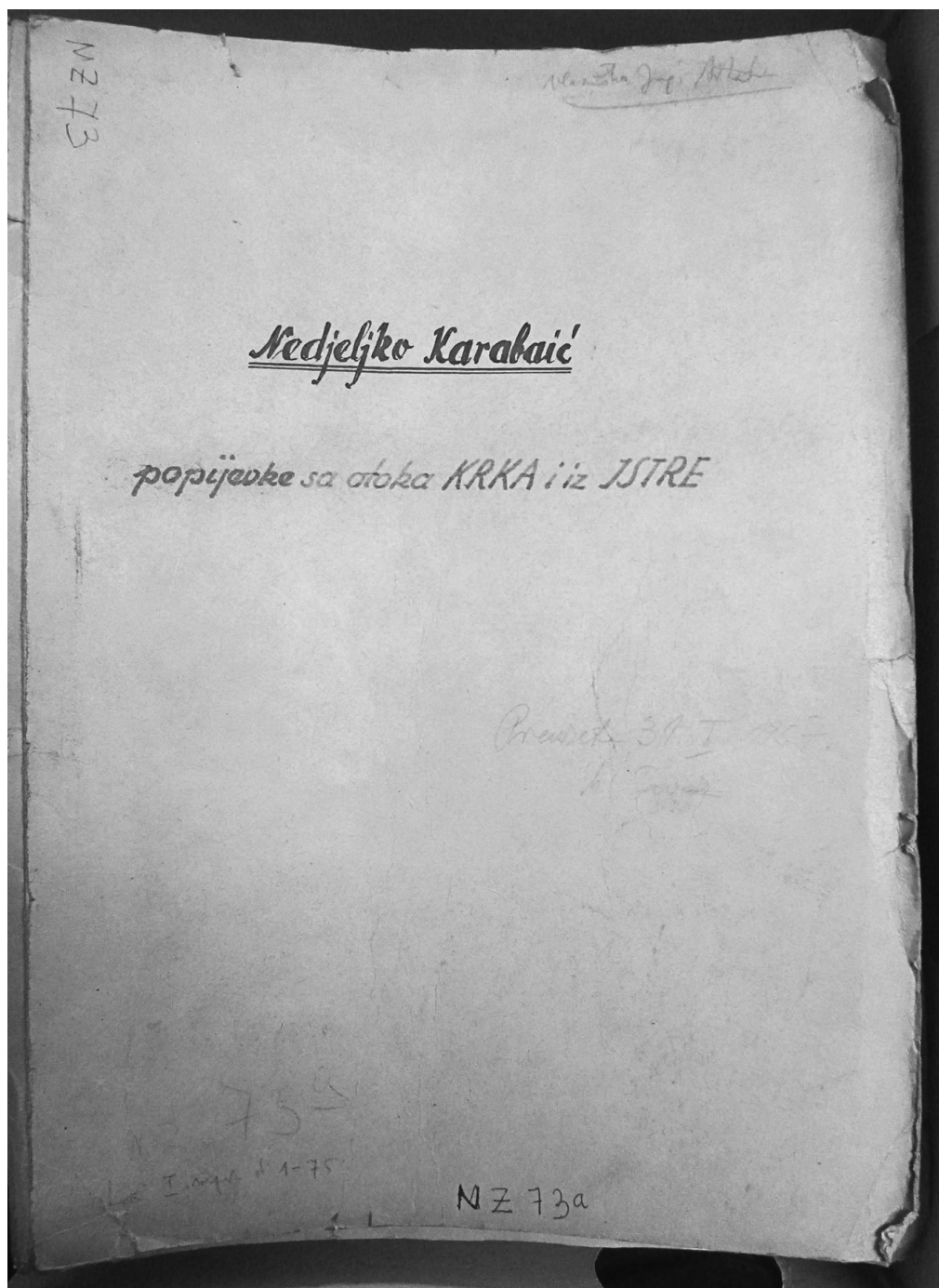
Pandemija bolesti COVID-19, koja je prouzročila brojne probleme kako u zdravstvenom pogledu, tako i u društvenome životu, za posljedicu je imala i činjenicu, i to u vrijeme kad je pandemija bila na svome vrhuncu, da su brojne vrijedne i zanimljive stvari – kako se to narodski kaže – „prošle ispod radara“, neopaženo, nezamijećeno. Tako je to bilo i u slučaju objave kapitalne monografije *Iz glazbene baštine otoka Krka i Istre* pok. Nedjeljka Karabaića koju tek sada, eto, ovdje predstavljamo.

No prije svega podsjetimo se s nekoliko riječi tko je i što je bio Nedjeljko Karabaić. Ovaj istaknuti (etno)muzikolog, melograf, folklorist i skladatelj rođen je u Malinskoj 20. siječnja 1924. godine. Nakon osnovne škole u Bogovićima te gimnazije u Krku upisuje ratne 1944. studij romanistike na Mudroslovnom fakultetu Hrvatskog sveučilišta u Zagrebu (danas Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu). Uz taj studij pohađa i srednju glazbenu školu u Zagrebu (sada Glazbena škola „Vatroslav Li-

Prof. Nedjeljko Karabaić (1924. – 1958.)

sinski“). Aktivno je sudjelovao u životu mjesne crkve, kako zagrebačke kod franjevac trećoredaca na Ksaveru, tako i dubašljanske sa župnicima vlč. Antonom Spicijarićem i potom vlč. Tomom Žuvićem. Zbog slobode svoga nastupa, riječi i djela doživio je različita šikaniranja i po nalogu Uprave državne bezbednosti (UDBE) bio uhićen 1948. godine. Nedužan je odrobijao sedam mjeseci teškog zatvora i torture te je 1949. bio izbačen sa Sveučilišta! U istražnom zatvoru na Veliki četvrtak skladao je napjev na riječi *Caro mea vere est potus* („Tijelo moje jelo je istinito“) i zapisao ga čavlom na zid zatvorske sobe, potom prepisao na komadiću toaletnog papira. Sve ga to nije pokolebalo u životu iako mu je zdravstveno stanje zbog toga zauvijek bilo teško narušeno. Diplomirao je 1952. *Romansku*

Naslovnica jednog od rukopisa Nedjeljka Karabaića (Odsjek za etnologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu)

(XX-a) grupu nauka – odnosno Razdio A – *Talijanski jezik i književnost*, Razdio B – *Francuski jezik i književnost* te Razdio C – *Historija južnoslavenske književnosti i latinski jezik*. Nakon temeljitog terenskog rada u vlastitoj je nakladi 1956. objavio knjigu *Muzički folklor Hrvatskog primorja i Istre* u kojoj je analizirao i donio 42 napjeva koji su kao prilog snimljeni na pet gramofonskih ploča. Rijetko tko danas uz tu knjigu ima popratni komplet ploča! Karabaić je svojim etnomuzikološkim i melografskim radom stekao međunarodnu reputaciju te je bio član Međunarodnog savjeta za folklornu glazbu (*International Folk Music Council*) pri UNESCO-u. Prof. Nedjeljko Karabaić umro je u Rijeci 26. rujna 1958. godine. Vrijedi se prisjetiti riječi hrvatskog muzikologa i glazbenog kritičar prof. Vladimira Fajdetića izgovorenih 28. rujna 1958. na Novom groblju u Bogovićima nad Karabaićevim otvorenim grobom: „Neka se ne dogodi da dođu iz Zapadne Europe kulturni radnici te pitaju za njega, a da vi ne budete bili u stanju odgovoriti tko je bio Nedjeljko Karabaić.“ Rodni kraj odužio mu se 22. listopada 1994. održavanjem znanstvenog simpozija u organizaciji Župe sv. Apolinara – Dubašnica i tadašnje Općine Malinska uz pomoć Povijesnog društva otoka Krka te postavljanjem spomen-ploče na kući u kojoj je živio i stvarao. Godine 2014., u povodu 90. obljetnice njegova rođenja, Župa sv. Apolinara – Dubašnica i Općine Malinska-Dubašnica organizirali su prigodni program „U spomen Nedjeljku Karabaiću“. Svojedobno je i župni zbor nosio njegovo ime. Također navedimo kako je u Ronjgima (Viškovo) 13. studenoga 2004. bio organiziran skup pod nazivom „Pogovor o Nedjeljku Karabaiću i Vladimiru Fajdetiću povodom 80. obljetnice rođenja“ pod okriljem Ustanove „Ivan Matetić Ronjgov“. Vrlo vrijedno svjedočanstvo o Nedjeljku Karabaiću u svoje vrijeme dali su Vinko Barbiš (1924. – 1999.) i mons. Nikola Radić, *pop Miko*.

Međutim, sva sreća što postoje pojedinci, ali i ustanove koji se brinu za našu dragocjenu glazbenu baštinu da osobe kao što je bio Nedjeljko Karabaić ne padnu u zaborav. Tako je 2019. godine objavljeno hvalevrijedno izdanje notnih zapisa otoka Krka i Istre pod naslovom *Iz glazbene baštine otoka Krka i Istre*, a u kojem je sabrano životno djelo Nedjeljka Karabaića. Knjigu je priredila dr. sc. Marija Riman, a uredila dr. sc. Kristina Riman, dok je nakladnik Ustanova „Ivan Matetić Ronjgov“ (Ronjgi, Vi-

škovo) na čelu s ravnateljem Darkom Čargonjom. Knjiga s pravom otpočinje Karabaićevim riječima kao motom: „Oni koji su svoje djetinjstvo proveli u krajevima gdje se pjevaju ove pjesme, znaju što znače ovi zvuci, tužni i veseli ujedno...“

Na 672 stranice velikog formata (27 cm) javnosti je predstavljen velik životni Karabaićev opus koji se izvorno u rukopisu čuva u Institutu za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu te u Odsjeku za etnologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Riječ je zapravo o 7 svezaka notnih zapisa s otoka Krka i 3 sveska notnih zapisa iz Istre dok se personalna arhivska ostavština nalazi kod obiteljskih nasljednika. U ovom izdanju, u brojevima to izgleda ovako: objavljeno je u poglavlju „Notni zapisi svjetovnih pjesama“ s otoka Krka iz 22 mjesta, iz Istre iz 21 mjesta. U poglavlju „Notni zapisi duhovnih pjesama“ (mise i duhovne pjesme) s otoka Krka iz 12 mjesta, iz Istre iz 4 mjesta, a u poglavlju „Zapisi instrumentalnih melodija“ iz nekoliko krčkih i istarskih mjesta. Ukupno to iznosi, prema riječima D. Prašelj, „oko 730 zapisa narodnih pjesama i svirke, kao i desetak originalnih krčkih starinskih misa *a cappella* u dvoglasju, bez pratnje orgulja“.

Iako je većina ovdje predstavljenih melodija izvorno zapisana jednoglasno, nakladnik i priređivač izdanja odlučili su to riješiti tako da je prema zakonitostima dvoglasnog pjevanja na otoku Krku i u Istri dodan drugi glas. U tom zahtjevnom poslu veliku je potporu i pomoć dao hrvatski dirigent i skladatelj Dušan Prašelj (1931. – 2019.), dugogodišnji ravnatelj Ustanove „Ivan Matetić Ronjgov“, vrsni znalac pjevanja *na tanko i debelo*. Uz većinu zapisa navedeni su podatci o kazivačima. To je u ovom izdanju predstavljeno u tablici koja sadrži podatke o imenu i prezimenu kazivača, godini i mjestu rođenja, zanimanju, mjestu i vremenu zapisa te oznaku pohrane.

Osim toga, knjiga sadrži „Predgovor“ Darka Čargonje, „Uvod“ dr. sc. Marije Riman, poratnog teksta „Uz ovo izdanje“ pok. Dušana Prašelja, potom studiju „Nedjeljko Karabaić – život i djelo“ dr. sc. Marije Riman, dr. sc. Ines Cvitković Kalanjoš i dr. sc. Kristine Riman. Na kraju uvodnog dijela nalaze se višejezični sažetci – hrvatski, engleski, njemački i talijanski: „Iz glazbene baštine otoka Krka i Istre“, „From the musical heritage of the island of Krk and Istria“, „Aus dem musikalischen Erbe

der Insel Krk und aus Istrien“ i „Il patrimonio musicale dell'isola di Veglia e dell'Istria“.

U prilogu ovog izdanja nalazi se uvećani faksimil Karabaićeve knjige *Muzički folklor Hrvatskog primorja i Istre* te jedan nosač zvuka (CD) s presnimljenih pet gramofonskih ploča izvornog izdanja.

Dr. sc. Marija Riman napose ističe želju: „Nadamo se da će zbirka ovih izvornih narodnih zapisa otoka Krka i Istre naići na poseban interes ne samo kod pjevača i svirača, već i melografa, skladatelja i muzikologa, a posebno istraživača narodnog blaga.“

Stoga za ovo kapitalno izdanje svaka pohvala ide ponajprije priređivačici uglednoj hrvatskoj muzikologinji dr. sc. Mariji Riman, potom urednici izdanja dr. sc. Kristini Riman i svim suradnicima te dakako ravnatelju Ustanove „Ivan Matetić Ronjgov“ Darku Čargonji.

Tomislav GALOVIĆ